

Psychologia uczenia się

TOM II

Pod redakcją
Ziemowita Włodarskiego

**Państwowe Wydawnictwo Naukowe
Warszawa 1989**

Spis treści

Część IV. Zależność przebiegu i efektów uczenia się od wcześniejszej aktywności podmiotu i od poprzedzających czynników sytuacyjnych (Napisła Maria Ledzińska)	5
Rozdział 16. Ogólna charakterystyka transferu i proakcji	6
16.1. Podstawowe pojęcia	6
16.2. Kryteria rozróżniania transferu i proakcji	7
16.3. Rodzaje transferu i proakcji	8
16.3.1. Transfer w sferze sensoryczno-motorycznej	10
16.3.2. Transfer w sferze poznawczej	12
Transfer w rozwiązywaniu zadań 13 Transfer w stosowaniu strategii pamięciowych 15	
16.3.3. Transfer w sferze emocjonalno-społecznej	19
16.4. Podsumowanie	20
Pytania sprawdzające	20
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	21
Zadania do wykonania	21
Rozdział 17. Metodologia badań	22
17.1. Badanie transferu	22
17.1.1. Metody bezpośrednie	22
17.1.2. Metody pośrednie	25
17.1.3. Trudności w prowadzeniu badań	25
17.2. Badanie proakcji	28
17.3. Podsumowanie	31
Pytania sprawdzające	32
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	32
Zadania do wykonania	32
Rozdział 18. Czynniki wpływające na transfer i proakcję	34
18.1. Cechy podmiotu	34
18.1.1. Inteligencja ogólna	35
Transfer u osób rozwijających się normalnie i u upośledzonych	

umysłowo 35 Transfer u osób rozwijających się normalnie o zróżnicowanym poziomie inteligencji 38	
18.1.2. Styl poznawczy	41
18.1.3. Motywacja	43
18.1.4. Wiek	45
18.2. Aktywność poznawcza podmiotu	51
18.2.1. Aktywność poprzedzająca realizację zadania początkowego	52
Badania zwierząt 52 Badania ludzi 53	
18.2.2. Natężenie aktywności	56
18.2.3. Samodzielność w zakresie aktywności poznawczej	58
18.3. Cechy sytuacji zadaniowej	60
18.3.1. Podobieństwo zadań	61
18.3.2. Poziom wyuczenia zadań początkowych	70
18.3.3. Liczba wykonanych zadań	72
18.3.4. Różnorodność zadań	74
18.3.5. Poziom trudności zadań	77
18.3.6. Struktura zadań	79
18.3.7. Modalność bodźców	81
18.3.8. Odstęp czasu	82
18.4. Podsumowanie	86
Pytania sprawdzające	87
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	87
Zadania do wykonania	88
Rozdział 19. Próby wyjaśnienia transferu i proakcji	89
19.1. Interpretacje behawiorystyczne	89
19.2. Interpretacje poznawcze	92
19.3. Podsumowanie	99
Pytania sprawdzające	99
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	100
Zadania do wykonania	100
Część V. Zależność efektów uczenia się od późniejszej aktywności podmiotu i od następujących czynników sytuacyjnych (Napisła Aleksandra Piotrowska)	101
Rozdział 20. Retroakcja i problemy metodologiczne związane z jej badaniem	102
20.1. Hamowanie i ułatwienie retroaktywne	102
20.2. Szersze rozumienie retroakcji	103
20.3. Zagadnienia metodologiczne	105
20.3.1. Pomiar hamowania i ułatwienia retroaktywnego	105
Długość przerwy 108 Sposób wypełniania przerwy w grupie kontrolnej 108 Stosowane materiały 109 Metody uczenia się i pomiaru efektów 110	

20.3.2. Pomiar ogólnej interferencji retroaktywnej	110
20.4. Podsumowanie	113
Pytania sprawdzające	114
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	114
Zadania do wykonania	114
Rozdział 21. Determinanty retroakcji	116
21.1. Cechy podmiotu	116
21.1.1. Wiek	116
21.1.2. Inteligencja	118
21.1.3. Nastawienie	118
21.2. Aktywność własna jednostki	119
21.2.1. Rodzaje aktywności własnej	120
21.2.2. Zgodność rodzaju aktywności w czasie uczenia się treści początkowych i interpolowanych	122
21.3. Cechy sytuacji	123
21.3.1. Cechy materiału	123
Podobieństwo 123 Struktura 129 Modalność bodźców 131 Wielkość materiału 133	
21.3.2. Stopień opanowania materiału	134
21.3.3. Odstęp czasu między uczeniem się a pomiarem	136
21.3.4. Sposób pomiaru efektów	138
21.4. Podsumowanie	139
Pytania sprawdzające	142
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	142
Zadania do wykonania	142
Rozdział 22. Istota retroakcji i jej mechanizmy	143
22.1. Przegląd klasycznych teorii i hipotez	143
22.2. Współczesne interpretacje retroakcji	147
22.3. Podsumowanie	152
Pytania sprawdzające	153
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	153
Zadania do wykonania	154
Rozdział 23. Reminiscencja i problemy metodologiczne związane z jej badaniem	155
23.1. Zjawisko Ballarda i Warda—Hovlanda	156
23.2. Reminiscencja krótko- i długoterminowa	160
23.3. Reminiscencja w zakresie przypomnień werbalnych i czynności motorycznych	161
23.4. Problemy metodologiczne w badaniach reminiscencji	164
23.4.1. Schematy badań nad reminiscencją	164
23.4.2. Trudności metodologiczne i sposoby ich rozwiązywania	165
23.5. Podsumowanie	166
Pytania sprawdzające	167

Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	168
Zadania do wykonania	168
Rozdział 24. Determinanty reminiscencji i próby jej wyjaśnienia	170
24.1. Cechy osób uczących się	170
24.1.1. Wiek	170
24.1.2. Płeć	172
24.1.3. Zdolności	173
24.1.4. Motywacja	174
24.1.5. Cechy osobowości	175
24.2. Cechy materiału	177
24.2.1. Sensowność treści i ich struktura	177
24.2.2. Pozycja elementów	178
24.3. Sposób uczenia się	180
24.3.1. Uczenie się skomasowane a uczenie się rozłożone w czasie	180
24.3.2. Czas ekspozycji	181
24.4. Stopień opanowania materiału	182
24.5. Długość przerwy między uczeniem się a pomiarem	183
24.6. Próby wyjaśnienia reminiscencji	184
24.6.1. Przegląd klasycznych teorii i hipotez	184
24.6.2. Interpretacje współczesne	186
24.7. Podsumowanie	188
Pytania sprawdzające	190
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	191
Zadania do wykonania	191
Część VI. Zaburzenia uczenia się po uszkodzeniach mózgu <i>(Napisał Jerzy Mroziak)</i>	193
Wyjaśnienia wstępne	194
Rozdział 25. Zespół amnestyczny	197
25.1. Zakres, trwałość i formy zaburzeń pamięci	197
25.2. Encefalopatia Wernickego	201
25.3. Zespół amnestyczny Korsakowa	204
25.3.1. Zaburzenia pamięci o etiologii niealkoholowej	207
25.3.2. Zaburzenia pamięci o etiologii alkoholowej	209
25.4. Podsumowanie	210
Pytania sprawdzające	210
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	211
Zadania do wykonania	211
Rozdział 26. Zaburzenia pamięci w niektórych schorzeniach mózgu	212
26.1. Urazy głowy	213
26.2. Choroby naczyniowe mózgu	221
26.3. Guzy mózgu	225

26.4. Zatrucia	226
26.5. Następstwa stosowania elektrowstrząsów	229
26.6. Uwagi końcowe	231
26.7. Podsumowanie	232
Pytania sprawdzające	234
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	235
Zadania do wykonania	235
Rozdział 27. Zaburzenia pamięci w następstwie obustronnego uszkodzenia płatów skroniowych mózgu	236
27.1. Zaburzenia pamięci w następstwie obustronnych resekcji przednich części płatów skroniowych	237
27.2. Pamięć o usób po jednostronnych resekcjach skroniowych i z jednoczesną dysfunkcją nie operowanego płata skroniowego	243
27.3. Penfielda koncepcja mózgowych mechanizmów pamięci	245
27.4. Klasyfikacja zaburzeń pamięci zaproponowana przez J. Barbizeta	248
27.5. Podsumowanie	250
Pytania sprawdzające	251
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	251
Zadania do wykonania	251
Rozdział 28. Zaburzenia pamięci po jednostronnych uszkodzeniach półkul mózgowych	252
28.1. Zaburzenia pamięci w następstwie jednostronnych resekcji skroniowych	252
28.2. Funkcjonalne zróżnicowanie półkul mózgowych	259
28.2.1. Wyniki badań osób po uszkodzeniach lub z dysfunkcją jednej z półkul mózgowych	260
28.2.2. Funkcjonalna asymetria półkulowa u osób zdrowych	262
28.2.3. Dwojaki charakter asymetrii: uwagi krytyczne	263
28.3. Podsumowanie	264
Pytania sprawdzające	266
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	266
Zadania do wykonania	266

Część VII. Ogólne koncepcje psychologiczne i związane z nimi nurty badań nad uczeniem się (Napisał Andrzej Hankała)

Rozdział 29. Filozoficzne źródła ogólnych koncepcji psychologicznych	267
29.1. Podsumowanie	268
Pytania sprawdzające	271
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	271
	271

Rozdział 30. Przegląd nurtów badawczych w ramach koncepcji behawiorystycznych i poznawczych w psychologii uczenia się	272
30.1. Behawioryzm	272
30.1.1. Behawioryzm ortodoksyjny	273
30.1.2. Neobehawioryzm	279
Redukcjonizm 280 Konstruktywizm 283	
30.2. Podejście poznawcze	286
30.2.1. Nurt redukjonistyczny	293
Paradygmat eksperymentalny w badaniach nad uczeniem się (redukcjonizm eksperymentalny) 294 Symulacja komputerowa procesów uczenia się (redukcjonizm mechanistyczny) 295 Biologiczne podstawy uczenia się (redukcjonizm fizjologiczny) 297	
30.2.2. Nurt antyredukjonistyczny	298
Stanowisko ekologiczne 299 Stanowisko autonomiczne 301	
30.2.3. Nurt pluralizmu metodologicznego	301
30.3. Podsumowanie	302
Pytania sprawdzające	303
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	304
Rozdział 31. Mechanizmy uczenia się w koncepcjach behawiorystycznych i poznawczych	305
31.1. Behawiorystyczna interpretacja mechanizmów uczenia się	305
31.1.1. Ogólne założenia	306
31.1.2. Wyjaśnianie uczenia się różnych rodzajów zachowań	313
31.2. Poznawcza interpretacja mechanizmów uczenia się	318
31.2.1. Ogólne założenia	318
31.2.2. Wyjaśnianie uczenia się różnych rodzajów zachowań	324
31.3. Podsumowanie	330
Pytania sprawdzające	331
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	333
Rozdział 32. Próba integracji koncepcji behawiorystycznych i poznawczych w psychologii uczenia się	334
32.1. Podsumowanie	340
Pytania sprawdzające	341
Zagadnienia do przemyślenia i dyskusji	341
Zakończenie (Napisał Ziemowit Włodarski)	342
Bibliografia	347
Indeks nazwisk	407
Indeks rzeczowy	422